

Boverket

Kerstin Hugne
Emma Franzén
Patrik Faming
Mari Tastare
Ulrika Åkerlund

Barns uppväxtvillkor

110821

Kära landskapsarkitekter!

Jag återkommer till mina frågor från början av maj.

Ni gjorde mig besviken. Jag ställde tre konkreta frågor.

Ni svarar med annat. Slår upp öppna dörrar. Ni vet, att jag vet det ni hänvisade till.

Mina frågor står kvar. Jag menar att de är viktiga, ytterst angelägna.

1. Vad vet Boverket om kvaliteten hos landets Sbk (motsv) hantering av barns uppväxtvillkor i utemiljön? (Den kompetens och vilja som förutsattes när normerna togs bort.)
2. Är det några som forskar offensivt på detta? Just detta! 'Kvaliteten på hanteringen'.
3. Och, Vad finns det för antagna direktiv och riktlinjer i kommunerna? Har Boverket sammanställningar?

Jag har varit del i barnforskarkretsen sedan lekmiljörådets dagar. Lekmiljö- och därefter

Barnmiljörådet som fokuserade på just uppväxtvillkoren i utemiljö, hemma och på skolgårdar.

Kretsen vidgades, antalet forskare ökade. Barnmiljö blev barnombudsman och myndighet, FN's barnkonvention kom i fokus. Pedagogik blev juridik.

Barns rättigheter handlar nu om allt annat än lek, lekmiljö, om förutsättningar för utveckling av förmågor och kreativitet. "Vad blir det för vuxna av barn som inte fick leka?" citerar jag mig själv.

När konsekvensbedömningar i detaljplaner av barn hänvisar till Fn's barnkonvention blir jag undrande. När jag följer upp det i Lunds kommun, i deras detaljplaner, förstår jag att uttrycket inte har något kvalitativt innehåll. Inte har metod bakom. Direktiv, program finns det i ett 'grönprogram' taget av fullmäktige -06. Men det är verkningslöst.

Boverket har ansvar för kunskap, överblick och uppföljning av planering och byggande. Det faller naturligt att fråga er om tillståndet i landet.

Jag frågar alltså igen.

Om era tips:

Regeringens strategi lämnar stora frågetecken. Sök på texten, så finner ni att "lek" förekommer två gånger: båda i orden "barn som kollektiv". "Uppväxtvillkor" förekommer inte alls, inte heller "uppväxt". Inte "villkor", annat än i sammanställningen "levnadsvillkor" (10 ggr)

Ordvalet "levnadsvillkor" är underligt. Uppväxt är dynamiskt, uttrycker en process, barnets utveckling och mognad. Levnadsvillkor är hur det är. Barnens villkor i 'stötvis' genom tiden. I alla händelser handlar de tio tillfällena inte om lek. Utom möjligen indirekt som administrativt ansvar

- Aktuell kunskap om dessa skall ligga till grund för beslut som rör barn
 - ... i berörda verksamheter ...
 - ... kunskap om barns rättigheter ...
 - Kommuner och landsting har ansvaret ...
 - I text: Aktuell kunskap om dessa ... som den första ovan
 - ... på lokal, regional och nationell nivå
 - (kunskap) inhämtas genom såväl kvalitativa och kvantitativa kartläggningar som studier och forskning
 - ... barn inte diskrimineras ...
 - ... helhetsbild på utvecklingen ...
 - ... granskningar ... för förbättring ...
- om lekmöjligheter?*
om lekmöjligheter?
om lekmöjligheter?
om lekmöjligheter?

om lekmöjligheter?
om lekmöjligheter?.
om lekmöjligheter?
om lekmöjligheter?
om lekmöjligheter?

Det skulle kunna handla om **lekmöjligheter**. Men det står aldrig det.

I de inledande sammanfattande punkterna står det:

- Barn ska ges förutsättningar att uttrycka sina åsikter
- Barn ska få kunskap om sina rättigheter och vad de innebär i praktiken

Och texten slutar också med:

”Det är viktigt att barn själva får uttrycka sina åsikter i samband med uppföljningar och utvärderingar av beslut och åtgärder som rör dem, t.ex. när det gäller det stöd eller den vård de får”

Gäller det också **om lekmöjligheter**?

Hur skulle det gå till i planprocessen? Framtida inflyttande barn som remissinstans? Barn 0 – 18.

Skillnaden mellan Rättigheter och Möjligheter kan vara hur stor som helst.

Fns barnkonvention nämner lek endast i artikel 31: ”... rätt till vila och fritid, till lek och rekreation...”

Vad är då lek? Vad innebär en referens till konventionen?

Artikel 6, den grundläggande om ”barns rätt att utvecklas”, borde innebära krav på **lekmöjligheter**, men det står inte så.

Att barn leker är något vi tar för givet. Kanske. Men leken kräver något att leka i och med.

Forskarkretsen jag refererar till har mötts en, två gånger per år. Förr hos Barnombudsmannen senare på berörda universitetsinstitutioner.

Problemet är att forskarna är singulariteter, har sina forskningsprojekt/-ambitioner. Var och en sin lilla specialitet, sitt fokus. Man redovisar sitt (om det finns tid). Någon sammanfattande effekt får det inte. Movium har på senare tid fått något slags samordningsansvar. Må det ge resultat.

Men den kunskapsutveckling som sker, tycks inte gälla specifik och generell granskning av vad som sker i kommunerna, inte vad jag har kunnat upptäcka. Därför frågar jag er med överblick och ansvar.

Och hur ser det ut på de berörda skolorna som skapar kompetenserna till Sbk och Lst? Jag har för min del lämnat min lärarroll för ganska länge sedan nu.

Med PBL togs det normativa i planeringen bort. Inte minst för utemiljön. Man menade att nu hade (stor)kommunerna resurser och kompetens att sköta kvalitetsfrågorna själva.

Från mitt perspektiv, med studien av Lunds detaljplaner och därutöver allmänna erfarenheter av bostadsbyggandet i landet -- tolkningar med min professionalitet -- så verkar det inte stå rätt till.

Utan överblick, insikt och problematisering händer ingenting – utom att vi knäcker kreativiteten hos morgondagens svenskar.

Eller -- hur gör man om man inte får normera krav på utemiljön?

Lennart Nord
arkitekt SAR MSA

till

Emma.Franzen@boverket.se

Kerstin.Hugne@boverket.se; Patrik.Faming@boverket.se; Mari.Tastare@boverket.se;

Ulrika.Akerlund@boverket.se